

170002

ปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์ : การวิเคราะห์และเปรียบเทียบ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามแนวคิดเกี่ยวกับ
 วิถีทางสู่การเปลี่ยนแปลงของ อลัน โรเจอร์ โดยการพัฒนาโครงการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการจัด
 การขยะมูลฝอย (AN ANALYSIS AND COMPARISON OF NON-FORMAL EDUCATION PROGRAMS
 DEVELOPMENT USING ALAN ROGER'S APPROACH OF ROUTE TO CHANGE IN REGARDS TO
 SOLID WASTE MANAGEMENT FOR PROMOTING COMMUNITIES' PARTICIPATION

อ.ที่ปรึกษา : ศ.กิตติคุณอุ้นตา นพคุณ อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.ถวิลวดี บุรีกุล ISBN 974-53-1984-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้แนวคิดเกี่ยวกับวิถีทางสู่การเปลี่ยนแปลงของ Alan Roger และการพัฒนา
 โครงการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการจัดการขยะมูลฝอย ประชากรในการศึกษา
 คือ ชุมชนที่มีการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เลือกเป็นพื้นที่ศึกษานำร่อง 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ชุมชนคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ชุมชนบรม
 ไตรโลกนาถ 21 และชุมชนพันปี อำเภอเมืองพิษณุโลก ชุมชนตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ และชุมชนเป้าหมายที่ใช้ศึกษาแบบ
 เจาะลึก 1 ชุมชน คือ ชุมชนตำบลร่องฟอง อำเภอเมืองแพร่ การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะแรก ศึกษาชุมชนนำร่อง 5 ชุมชน
 ด้านการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในประเด็นเกี่ยวกับวิถีทางสู่การเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Alan Roger การจัดการศึกษา
 นอกระบบโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชน ระยะที่สองเป็นการนำผลการศึกษาจากชุมชนนำร่องมาประยุกต์ใช้ในชุมชน
 เป้าหมายและระยะที่สามเป็นการพัฒนาโครงการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการจัดการขยะมูลฝอยและการปฏิบัติใน
 ชุมชนเป้าหมาย การวิจัยทั้ง 3 ระยะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และการวิจัยเชิงปริมาณประกอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลประกอบด้วย ประเด็นในการจัดสนทนากลุ่ม แบบสอบถามข้อมูลระดับครัวเรือน กรอบในการสังเกตและแบบบันทึก
 ภาคสนาม และแบบสรุปข้อมูลทุกขุม

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนนำร่อง 5 ชุมชน มีความแตกต่างกันเป็น 4 รูปแบบ คือ
 1) the technocratic route to development 2) Late decision-making in the development route 3) A dynamic change process
 4) The bureaucratic route to development ใน 5 ชุมชน มีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการจัดการขยะมูลฝอย 4 ชุมชน อีก
 1 ชุมชนไม่มีการจัดและมีเพียง 1 ชุมชน ที่มีการพัฒนาโครงการอย่างเป็นระบบ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้ง 5 ชุมชน มีสภาพ
 ทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันในด้านมิติและบริบทของการมีส่วนร่วม
2. การนำผลระยะที่ 1 มาประยุกต์ใช้ในระยะที่ 2 ผลการจัดประชุมเวทีประชาคมตำบลเป้าหมาย ชุมชนมีมติเลือก
 วิถีทางสู่การเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยแบบ Early decision-making in the development route ซึ่งประกอบด้วย
 ด้วยขั้นตอนต่างๆ คือ สภาพที่เป็นอยู่ การตระหนักในปัญหาและโอกาส การตัดสินใจ การให้ความรู้ ฝึกอบรม เพิ่มทักษะ การปฏิบัติ
 และการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ
3. การพัฒนาโครงการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ใช้ชื่อว่า โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 ด้านการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลร่องฟอง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน รูปธรรมของการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยตามวิถีทาง
 สู่การเปลี่ยนแปลงที่ชุมชนเลือกในระยะที่ 2 และเริ่มดำเนินการจนเกิดผลการปฏิบัติในระยะที่ 3 ประกอบด้วย 1) สภาพที่เป็นอยู่ คือ
 มีปัญหาขยะมูลฝอย 2) สร้างความตระหนักในปัญหาและโอกาสโดยการประชุมสังฆุรราชหมู่บ้านและการจัดประชุมประชาคม
 ตำบล 3) ตัดสินใจเลือกวิถีทางสู่การเปลี่ยนแปลงโดยใช้มติที่ประชุม 4) จัดการให้ความรู้โดยโครงการฝึกอบรม 5) การลงมือปฏิบัติ
 ของประชาชน โดยคัดแยกขยะมูลฝอยระดับครัวเรือน 6) การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการคือ กลุ่มเป้าหมาย เข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องด้าน
 การจัดการขยะมูลฝอย ปริมาณขยะลดลง และมีการขยายผลไปสู่ประชาชนทั่วไปในชุมชน

170002

438 46278 27 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD : NON FORMAL EDUCATION

PARICHAT BOONYAVIVAT : AN ANALYSIS AND COMPARISON OF NON-FORMAL EDUCATION PROGRAMS DEVELOPMENT IN USING ALAN ROGER'S APPROACH OF ROUTE TO CHANGE. REGARDS TO SOLID WASTE MANAGEMENT FOR PROMOTING COMMUNITIES'S PARTICIPATION THESIS ADVISOR : PROF. OONTA NOPAKUN. DISSERTATION CO-ADVISOR : THAWILWADEE BUREEKUL, PH.D. ISBN 974-53-1984-8

The purposes of this research was to apply Alan Roger's approach of route to change and non formal education program development to promote community participation in regards to solid waste management. Population were 5 pilot project sites as following 1) Wat Glang community in Bangkok 2) Donkaew community in Chiangmai Province 3) Boromtailokanaj and 4) Panpee community in Pitsanulok Province 5) Chohae community in Phrae Province, which were purposively sampling from communities in which solid waste management of some kinds were implemented and one target site which was Rongfong community Phrae Province. There were 3 stages of study as following 1) The study of 5 pilot project sites in terms of Alan Roger's approach of route to change, non-formal education programme oriented, and community participation in solid waste management. 2) The application of first stage results into second stage 3) Non-formal education programme development in term of solid waste management in target site. All 3 stages using qualitative study as main method and quantitative as minor methods of data collecting consisted of focus group discussion, questionnaire field observation and secondary sources study.

The results were as following : -

1. There were 4 types of route to change which were 1) the technocratic route to development 2) Late decision-making in the development route 3) A dynamic change process 4) The bureaucratic route to development. 4 of 5 communities had non-formal education oriented in some aspects but only one of them had program development existing. Community participation in terms of dimension and context were both similar and different.
2. Type of route to change decided by target site community meeting was early decision-making in the development route which consisted of existing state, awareness of problem and opportunity, decision-making, knowledge/skills, action, desired change.
3. There were 3 stages in non-formal education programme development which were planning design and implementing and evaluation and public relations. Community participation occurred in all 3 stages. Concrete situation according to route to change decided were 1) existing state was solid waste problem occurred 2) awareness of problem and opportunity were available by the meeting situation 3) decision making was made to decide type of route to change 4) implementation of non formal education participatory training 5) solid waste separation action in household level 6) desired change were correct action of solid waste management, decreasing of solid waste and expansion of action across the community.